

บทที่

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การ เมืองท้องถิ่นตามกระบวนการ ประชาธิปไตยหมายถึงการ เมืองที่มีอยู่ในรูป การปกครองตนเอง ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นได้รับสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ทั้งเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับนโยบายใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อตนเอง ตลอดจนการ เข้าร่วมมือหรือต่อสู้แข่งขันในกระบวนการทางการเมือง เพื่อให้การ ดำเนินการใด ๆ ในท้องถิ่นเป็นไปตามเจตนารมณ์ และเพื่อที่จะสร้างเสียงข้างมากให้ตัวแทนที่ขึ้น นโยบายตรงตามความต้องการของตน เข้าดำเนินการในกิจการของท้องถิ่นตามกระบวนการ เมืองอย่างมีกฎเกณฑ์ มีกติกา มีความรับผิดชอบ ไม่ฉวยโอกาสเอารัดเอาเปรียบกันในทางที่ไม่ชอบธรรม ทั้งนี้ โดยประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอาจจะทำไปในลักษณะต่าง ๆ เช่น การรวมกลุ่มของผู้ที่มีความคิดเห็นคล้ายกัน เพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น การชุมนุมราษฎร เพื่อฟังความคิดเห็นของราษฎร ด้วยกัน ในปัญหาใดปัญหาหนึ่ง การเรียกร้องให้องค์การปกครองท้องถิ่นสนใจปัญหาและความต้องการของราษฎร เป็นต้น ^๒

คำวง ลักษณ์พิพัฒน์, "การพัฒนาการเมืองในท้องถิ่น," ใน ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ, บรรณาธิการ, อมร วิชาสัจย์ และ ชัยติยา วรรณสุธา (กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๕), หน้า ๑๑๖ - ๑๑๘.

^๒ ประหยัด หงษ์ทองคำ, "การพัฒนาประเทศไทยกระบวนการปกครองท้องถิ่น," ใน การพัฒนาประเทศ, บรรณาธิการ, จรูญ สุภาพ (กรุงเทพฯ: มหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒), หน้า ๒๔๑.

การ เมืองท้องถิ่นจึงมีลักษณะของการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนเลือกเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การปกครองท้องถิ่น หรือแม้แต่ในฐานะประชาชนผู้คอยเอาใจใส่ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนของตนในองค์การปกครองท้องถิ่น การปฏิบัติหน้าที่ของประชาชนในท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กันดังกล่าวมีส่วนต่อการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองตนเองในท้องถิ่นอื่น เป็นพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในกระบวนการและวิธีการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนเกิดความสำนึกในความสำคัญของชาติ เสรีภาพทางการเมือง และเกิดความตื่นตัวที่จะใช้สิทธิทางการเมืองหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองด้วยความรับผิดชอบต่อประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมนักรบการเมือง ก็ยังเห็นได้จากกาที่นักรบการเมืองในท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มักไม่เพียงแต่จะเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ หากแต่ยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนในสภาได้อย่างดี และมีความรับผิดชอบสูง เพราะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการเมือง^๒ และโดยที่สมาชิกสภานับเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพของสถาบันนิติบัญญัติซึ่งเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อระบบการเมืองการปกครองของประเทศ ก็ความเชื่อที่ว่าปัญหาของการพัฒนาทางการเมืองที่สำคัญที่สุดน่าจะได้แก่การสร้างสรรคสถาบันทางการเมือง หรือการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของสถาบันทางการเมืองที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น และ "หัวใจสำคัญของการสร้างสรรคสถาบัน

ประทีป หงษ์ทองคำ, การพัฒนาทางการเมือง (กรุงเทพมหานคร : นำอักษร
การพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๔๕ - ๔๗.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๒.

ทางการเมืองที่คือนักการเมืองผู้เปรียบเสมือนตัวจักรสำคัญที่อาจเรียกได้ว่าเป็นผู้ประกอบการทางการเมือง" บทบาทของสมาชิกสภาในระดับท้องถิ่นจึงมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองของประเทศด้วยเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุที่สภาในระดับท้องถิ่นนับเป็นองค์กรนิติบัญญัติระดับแรกที่มีส่วนต่อการสร้างพื้นฐานของระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้สมาชิกสภาท้องถิ่นยังอาจมีบทบาทที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันพรรคการเมือง ทั้งนี้เนื่องจากการที่สมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถที่จะมีส่วนส่งเสริมการขยายตัวของพรรคการเมืองออกจากส่วนกลางให้สามารถครอบคลุมพื้นที่ของประเทศได้ทั่วถึง โดยอาศัยสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งสามารถไขว่คว้าหาส่วนตัวติดต่อกับประชาชนในท้องถิ่น^๒ เป็นตัวกลางเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองกับประชาชนในท้องถิ่น ในขณะที่สถาบันพรรคการเมืองยังอ่อนแอและครอบคลุมพื้นที่ของประเทศไม่ทั่วถึงดังเช่นในปัจจุบัน

ความสำคัญของสมาชิกสภาในระดับท้องถิ่นที่มีต่อสถาบันนิติบัญญัติในระดับท้องถิ่นและการพัฒนาการเมืองของประเทศดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นที่จะต้องได้มีการศึกษาเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจต่อปัญหาและสภาพการเมืองการปกครองของประเทศ และโดยที่ยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเกี่ยวกับการเป็นตัวแทนของสมาชิกสภาท้องถิ่นและสมาชิกสภาในระดับชาติของประเทศไทยมาก่อน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงสนใจที่จะศึกษาถึงผลกระทบของความสำคัญทางการเมืองต่อหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาท้องถิ่น โดยการศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบ

ชัยอนันต์ สุ่มทวนิช, "การพัฒนาการเมืองกับการสร้างสรรค์สถาบันทางการเมือง," ใน ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ, บรรณาธิการ. อมร รัชสาสัย และ ชัยคิยากรรณสูต, หน้า ๖๒๓ - ๖๒๘.

^๒ Howard Elcock, Political Behaviour. (London : Methuen and Co., 1976), p. 140.

ของความรู้อันก้าวหน้าทางกร เมืองคตหน้าทีและบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล
ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อที่จะได้ทราบถึงผลกระทบของ ความรู้อันก้าวหน้าทางกร เมืองคตหน้าทีและบทบาท
ที่มีต่อกรกระทำหน้าทีและบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล รวมทั้งปัจจัย
ที่อาจมีผลต่อความรู้อันก้าวหน้าทางกร เมืองคตหน้าทีและบทบาทและกรกระทำหน้าทีและบทบาท ของ
สมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นการเพิ่มขอเท็จจริงอีกคานหนึ่ง
ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกสภาท้องถิ่น อันจะเป็นแนวทางพื้นฐานในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการประกอบการทางกร เมืองและประสิทธิภาพของสถาบันนิติบัญญัติในระดับท้องถิ่นของ
ประเทศไทย

วัตถุประสงค์

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

๑. เพื่อทราบว่าสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาลมีความรู้อันก้าวหน้าทางกร เมืองคตหน้าทีและบทบาทและกรกระทำหน้าทีและบทบาทอย่างไร
๒. เพื่อทราบเงื่อนไขบางประการ เช่น ระดับการศึกษา ฐานะ ความใกล้ชิดต่อมวลชน ความใกล้ชิดประชาชน ว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความรู้อันก้าวหน้าทางกร เมืองคตหน้าทีและบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาลหรือไม่ อย่างไร
๓. เพื่อทราบถึงความรู้อันก้าวหน้าทางกร เมืองของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล ว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อหน้าทีและบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาลหรือไม่ อย่างไร
๔. เพื่อทราบถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหรือส่งเสริมประสิทธิภาพของสถาบันนิติบัญญัติ ระดับท้องถิ่น คือ สภาจังหวัดและสภาเทศบาล

สมมติฐาน

ในการศึกษาวิจัยนี้ตั้งสมมติฐานเพื่อการทดสอบดังนี้

สมมติฐานที่ ๑

ความสำนึกทางการเมืองต่อหน้าที่และบทบาทและการกระทำหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาลแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากความแตกต่างในปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้คือ

- ก. ระดับการศึกษา
- ข. ฐานะ (อาชีพ และรายได้)
- ค. ความใกล้ชิดต่อมวลชน
- ง. ความใกล้ชิดประชาชน

สมมติฐานที่ ๒

ความสำนึกทางการเมืองต่อหน้าที่และบทบาทเป็นปัจจัยที่ทำให้การกระทำหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาลแตกต่างกัน

การวิจัยนี้ใช้อาศัยระเบียบวิธีจากเครื่องมือรวบรวมข้อมูลซึ่งดัดแปลงจากแบบวัดทัศนคติ ความสัมพันธ์ที่มีต่อสถาบันนิติบัญญัติที่เสนอโดย Samuel C. Patterson, John C. Wahlke, G. Robert Boynton ซึ่งเสนอไว้ใน Dimensions of Support in Legislative System และแบบสอบถามความคิดของสมาชิกสภาเกี่ยวกับการเป็นตัวแทนของ Chong Lim Kim ในผลงานวิจัยเรื่อง Consensus on Legislative Roles Among Japanese Prefectural Assemblymen

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของความรู้สำนึกทางการเมืองต่อหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล ศึกษาเฉพาะกรณีในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยจะเป็นการศึกษาถึงความสำนึกทางการเมืองต่อหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล และภารกิจที่สมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาลได้กระทำไป ทั้งนี้มีขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย ดังนี้

๑. การศึกษาความสำคัญทางการ เมืองต่อหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาเทศบาล จะศึกษาถึงความสำคัญทางการ เมืองต่อหน้าที่และบทบาทการ เป็น ตัวแทนที่สอดคล้องกับแนวความคิดการ เป็นตัวแทนในระบอบประชาธิปไตย

๒. การกระทำหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล จะศึกษาถึงการกระทำหน้าที่และบทบาทการ เป็นตัวแทน ๔ ด้าน คือ

ก. การกระทำหน้าที่และบทบาทในฐานะตัวแทนของประชาชน

ข. การไปพบปะประชาชน

ค. การเผยแพร่ข่าวสารแก่ประชาชน

ง. การให้ความช่วยเหลือประชาชน

การกระทำหน้าที่และบทบาทการ เป็นตัวแทนที่กำหนดไว้นี้เป็นลักษณะทั่ว ๆ ไป ของการ เป็น ตัวแทนที่สอดคล้องกับแนวความคิดการ เป็นตัวแทนในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งในการวิจัยนี้ มีขอบเขตของการศึกษาเพียงเท่าที่กำหนดไว้นี้เท่านั้น

๓. การศึกษาการ เป็นตัวแทนโดยทั่ว ๆ ไปพบว่า มีตัวแปร เป็นจำนวนมากซึ่งมีผล ต่อการ เป็นตัวแทน ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรที่อาจมีผลต่อการ เป็นตัวแทนเพื่อ ศึกษา คือ ระดับการศึกษา ฐานะโค่แก่อาชีพและรายได้ ความใกล้ชิดที่สัมพันธ์กัน ความ ใกล้ชิดประชาชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ดำเนินการวิจัย เอกสารและการ วิจัยสนามประกอบกัน

๑. การวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและแนวความคิดต่าง ๆ โดยการสำรวจเอกสาร จากหนังสือ เอกสาร ตำรา รายงานผลการวิจัย และสิ่งตีพิมพ์ อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. การวิจัยสนาม โค้ใช้จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นสนามวิจัย และเอาสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภา เทศบาลของจังหวัดทั้งสอง เป็นกลุ่มประชากรที่ ทำการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยนี้คาดว่าจะได้ประโยชน์ดังนี้

- ๑. เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจทางด้านการเมืองการปกครองของประเทศไทย โดยเฉพาะการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่น
- ๒. เป็นการให้แนวทางพื้นฐานสำหรับผู้สนใจจะศึกษาระบบนิเวศน์ในโอกาสต่อไป
- ๓. ผลการวิจัยนี้จะช่วยในการอธิบายปรากฏการณ์และแนวโน้มทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์

- ๑. สมาชิกสภา หมายถึง สมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน
- ๒. สจ. หมายถึง สมาชิกสภาจังหวัด
- ๓. สท. หมายถึง สมาชิกสภาเทศบาล
- ๔. ความสำนึกทางการเมือง เป็นรูปแบบหนึ่งของความรู้ทางการเมืองที่รวมถึงความหมายของแนวความคิด สถาบัน อุดมการณ์ และนโยบาย ความสำนึกทางการเมืองจึงให้ความชัดเจนเกี่ยวกับความต้องการ แรงจูงใจ และเป้าหมายที่มีลักษณะเฉพาะ และรวมถึงความเข้าใจตนเองที่ถูกต้อง เป็นความรู้ที่ถึงคุณค่าของตนเอง ตลอดจนความพยายามที่จะให้ภาพของตนและค่านิยมของตน ความสำนึกทางการเมืองจะแสดงให้เห็นถึงความสำนึกเกี่ยวกับตนเอง ตลอดจนความรู้ที่มีอยู่เกี่ยวกับธรรมชาติและ ความหมายของทุกสิ่งทุกอย่าง ความสำนึกของบุคคลจะเริ่มขึ้นนับแต่ที่บุคคลสามารถให้คำตอบเกี่ยวกับภาพของตนเองและครอบครัว ส่วนการให้ภาพของตนในทางการเมืองหมายถึงทัศนะที่บุคคลมีต่อบทบาท

Robert E. Lane, Political Thinking and Consciousness
 (Chicago : Markham Publishing Company, 1969), pp. 314 - 330.

ทางการเมืองของตน • ความสำคัญทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล
จึงหมายถึงความคึกของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาลที่มีต่อหน้าที่และบทบาทการเป็น
ตัวแทนทางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล

ลำดับการเสนอเรื่อง

การวิจัยประกอบด้วยการศึกษาดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ ประกอบด้วยความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐาน
ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย
นิยามศัพท์ และลำดับการเสนอเรื่อง

บทที่ ๒ แนวความคิดการวิจัย กล่าวถึงความสำคัญทางการเมืองของตัวแทน ความหมาย
ของการเป็นตัวแทน การเป็นตัวแทนในระบอบประชาธิปไตย

บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ ๔ องค์การนิคมอุตสาหกรรมในระดับท้องถิ่นของประเทศไทย

บทที่ ๕ การวิเคราะห์ผลการศึกษาระดับจังหวัด กล่าวถึง จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล ความสำคัญทางการเมืองของหน้าที่และ
บทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล การกระทำหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัด
และสมาชิกสภาเทศบาล ปัจจัยที่มีผลต่อความสำคัญทางการเมืองของหน้าที่และบทบาท การกระทำ
หน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาล ความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญ
ทางการเมืองของหน้าที่และบทบาทกับการกระทำหน้าที่และบทบาทของสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิก
สภาเทศบาล

บทที่ ๖ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.